

Den nonchalerade barnadödligheten

Varje år dör 6 miljoner barn i onödan. Kunskapen att rädda dem finns. Pengarna och resurserna likaså. Ändå görs det inte! Detta är ett moraliskt och medicinskt ansvar som alltför länge kommit i skymundan.

Fram till år 2015 är målet att dödligheten bland barn under fem år ska minska med två tredjedelar från 1990 års nivå. Samtidigt ska mödradödligheten reduceras med tre fjärdedelar (FNs Utvecklingsfond, Millennium Development Goals 4 & 5) [1].

»Child survival – countdown to 2015« <www.childsurvivalcountdown.com> samlade i mitten av december 2005 runt trehundra deltagare i London för att diskutera vilka initiativ och åtaganden som behövs för att uppnå dessa mål. Initiativet till konferensen kom från bland andra tidskriften the Lancet, Vårdshälsoorganisationen, Världsbanken och en rad olika frivilligorganisationer (Non-governmental organizations, NGOs).

Vad kom man då fram till? Först av allt konstaterades att det inte handlar om några komplicerade saker. Vi känner till orsakerna till att barn dör runt om i världen. Vi vet var de dör och vi vet hur det ska förhindras. Det handlar inte om avancerade tekniska lösningar, inte om okända medicinska problem. Vad det däremot handlar om är rättvisa. De som drabbas är de mest utsatta, kvinnor och barn i de fattigaste delarna av världen. Om man vill vara cynisk skulle man kunna säga att det är just därför som mödra- och barnadödligheten fortfarande är ett så stort problem.

Att det främst är barnen som drabbas av orättvisorna i världen är väl ingen nyhet, men här finns en konkret möjlighet till förändring, och att den inte kommer till stånd är ett resultat av moralisk och politisk ignorans. För en kostnad av

drygt 1 US-dollar per barn och år skulle två tredjedelar av de barn som dör kunna räddas. Det är långt mindre än de ändå otillräckliga resurser som satsas på att förhindra HIV-epidemins spridning, för att inte tala om kostnaderna för rökning eller hjärt-kärlsjukdomar.

»It takes a whole village to raise a child!« Det afrikanska ordspråket sammanfattar vårt moraliska ansvar.

upp frågan på dagordningen. Fokus på frågan måste öka och världens länder måste tillsammans bestämma sig för att detta är en viktig sak att satsa på. Ett steg i rätt riktning är bildandet av en paraplyorganisation som ska samla aktörerna inom området, The Partnership for Maternal, Newborn and Child Health (www.pmnch.org), som sjösattes under konferensen i London och kommer att börja sitt arbete omedelbart.

Vad rör då dessa frågor oss i Sverige? Barnadödligheten är till 99 procent ett problem för den fattigaste delen av världen, och det kan tyckas långsökt att svenska läkare skulle engagera sig i frågor som rör rent vatten och undernäring i exempelvis Bangladesh. Zambias delegat på konferensen i London svarade på frågan genom att i inledningen av sitt anförande påpeka: »It takes a whole village to raise a child!« Det afrikanska ordspråket sammanfattar vårt moraliska ansvar. Sverige har sin plats i den globala byn och att hänvisa till att det är någon annans problem är inte acceptabelt.

Vi är alla sammanlänkade och beroende av varandra, även om barns överlevnad i Sverige idag tas mer eller mindre för givet. Att vara gravid anses inte heller

som förenat med några större risker, åtminstone inte vad gäller liv och död. Den mödradödlighet som är en realitet för majoriteten av världens befolkning skulle vara en skandal i Sverige. Ändå är det inte länge sedan vi i vårt land levde i en sådan verklighet.

Vad vi dock inte får glömma bort är att vi har de miljarder människor som idag lever i fattigdom att tacka för vår utveckling och vårt välstånd och att det är dags att vi höjer blicken och ser vår nästa, även om den personen skulle finnas utanför Europas gränser. Det är dags att vi är med och tar vårt ansvar för den globala byns kvinnor och barn.

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.*

REFERENSER

1. United Nations Development Programme. Human Development Report 2003. Millennium Development Goals: A compact among nations to end human poverty. New York: Oxford University Press, Inc; 2003.
2. Bryce J, Boschi-Pinto C, Shibuya K, Black R. WHO estimates of the causes of death in children Lancet 2005;365:1147-52.
3. Bryce J, Black RE, Walker N, Bhutta ZA, Lawn JE, Steketee RW. Can the world afford to save the lives of 6 million children each year? Lancet 2005;365:2193-200.

Fler debattinlägg på sidan 387.

Annonsera och nå 40 000 läkare varje vecka.

Ring vår annonsavdelning, 08-790 35 30, och boka utrymme i Läkartidningen.

Läkartidningen

Utmanande saklig

MATS MÅLQVIST

med kand, fil mag, forskningsassistent, Internationell mödra- och barnhälsovård, Uppsala universitet
mats.malqvist@kbh.uu.se